

PLÁN PRÁCE KRÚŽKU ESPERANTO

Bilingválne gymnázium anglicko-slovenské v Sučanoch

šk. rok 2007/2008 (príloha zmluvy č. 10/2007).

Predmetom činnosti krúžku ESPERANTO je kurz medzinárodného jazyka esperanto podľa učebnice *Esperanto priamou metódou* od autora Stanislava Marčeka, oboznámenie sa študentov s možnosťami využitia tohoto jazyka, s jeho históriou, literatúrou, periodikami, esperantskými organizáciami, medzinárodnými podujatiami esperantistov, využitím esperanta pri osobných medzinárodných kontaktoch a komunikovaním prostredníctvom internetu.

Koncepcia kurzu je netradičná. V súlade s modernými princípmi metodiky vyučovania cudzích jazykov, s prihliadnutím na špecifiká esperanta, zdôrazňuje praktický cieľ: vypestovať u študentov čo najskôr praktické hovorové návyky a schopnosti porozumieť počúvanému a čítanému slovu. Bez prekladania a zdĺhavých gramatických výkladov učí študentov myslieť priamo v esperante.

Použitá metóda sa opiera o prirodzené vlastnosti mladých ľudí, ako sú schopnosť imitovať to, čo vidia a počujú, konkrétna predstavivosť, hravosť a vynaliezavosť, odvaha hovoriť v cudzom jazyku (časté zborové opakovanie), záujem a zmysel pre riešenie problémov a pod.

Slovná zásoba učebnice sa opiera o oficiálny esperantský slovník „Baza radikaro oficiala“, ktorý bol na vedeckom podklade spracovaný Akadémiou esperanta a ktorý má byť z dôvodov jednotnosti záväzný pre tvorbu všetkých učebníc esperanta. Kurz čerpá 750 najpoužívanejších prvkov a slov z tohoto frekvenčného slovníka a tým zaručuje jednotnosť s učebnicami v zahraničí, ako aj to, že študent sa naučí zvraty najpotrebnejšie k dorozumeniu sa v najbežnejších situáciách každodenného života. Slovná zásoba bola ešte pred tvorbou učebnice roztriedená do kategórií podľa frekvencie používania a pri zostavovaní učebnice čerpaná tak, že najpoužívanejšie výrazy sa vyskytujú v textoch najskôr, menej používané neskôr. Tým je zaručené postupné čerpanie slovnej zásoby od najdôležitejších výrazov k okrajovým, menej používaným.

Tak ako slovná zásoba, aj **gramatické prvky** boli vopred roztriedené podľa poradia dôležitosti a v kurze sa vyskytujú v tom poradí. Jednotlivé gramatické prvky sú osvojované v prvej časti lekcie v ucelených „krokoch“, v ktorých je problematika objasňovaná induktívnou metódou. Na základe už odučeného materiálu, pomocou ilustrácií, symbolov a kontextu žiak porozumie problematike intuitívne. Novému prvku je vždy venovaný celý krok, ktorý predstaví žiakovi nový prvok v rôznych situáciách a typických použitíach.

Súvislý text sa nachádza až v druhej časti lekcie. Gramatické prvky a lexika sa v predošlých krokoch precvičili do takej miery, že je ho možné čítať s porozumením a bez prekladania. Texty vychádzajú zo živej, konkrétnej situácie. Zahŕňajú prebraté gramatické javy v ich typickom použití a tak prehlbujú a automatizujú nové výrazové prostriedky. V úvodných lekciami je to najskôr popisný rámec a dialóg, neskôr situácie z každodenného života, zo života rodiny, zo školy, texty o ľudskom tele, o prírode a ročných obdobiach, zo života ľudí v meste a na dedine, písanie listov, príslovia, vtipy, krátke básne, rozprávky a podobne.

Celou učebnicou sa vinie **priebežný obrázkový slovník**, ktorý názorne a bez prekladania objasňuje nové slovíčka. Na okraji stránky (3 cm) sa ako na odvinutom filme objavujú nové slovíčka, najskôr objasňované ilustráciami a symbolmi, neskôr objasnením nového slovíčka alebo pojmu už známymi slovíčkami (jednojazyčný slovník). Takto sa žiak učí nové slovíčka bez prekladania a v živej súvislosti a učí sa v esperante

priamo myslieť. Žiakov to podnecuje k aktivite, nakoľko pútavou formou sami prichádzajú na význam nových slov. Zároveň sa eliminuje rušivá interferencia s materinským jazykom. Pre každý prípad, ak by zmysel nového slovíčka alebo nový zvrät niektorý žiak nepochopil, má každé nové slovíčko v texte číselný index (forma vysvetlivky) a za lekciov, v **podtextovom slovníčku** sa nachádzajú všetky nové slovíčka v preklade do slovenčiny – opäť s číselným označením.

Za textovú časť lekciov sa nachádzajú **cvičenia** ako otázky k textu, doplnovacie a obmieňacie cvičenia, vetné modely, substitučné tabuľky, riadená konverzácia a jazykové hry, ktoré vedú k priamemu nácviku vo vyjadrovaní a dorozumívaní, k zautomatizovaniu rečových návykov, k podnieteniu aktivity a k oživeniu hodiny.

Hlavná názorná učebná pomôcka pre vyučovanie podľa učebnice *Esperanto priamou metódou* je súbor **500 didaktických obrázkov** na kartónových fóliách formátu A5, ktorú autor učebnice pripravil a vydal ako základnú učebnú pomôcku. Obrázky chronologicky ilustrujú jednotlivé „kroky“ učebnice a pomáhajú lektorovi názorne a bez prekladania objasňovať nové slovíčka a gramatické prvky. Súbor 500 didaktických obrázkov bol vydaný aj na kompaktnom disku, pre možnú počítačovú projekciu obrázkov vo veľkých triedach. Ďalšou učebnou pomôckou je CD s modelovou výslovnosťou, ktoré môžu študenti využiť pri samoštúdiu.

Okrem výučby jazyka budú študenti počas práce v záujmovom krúžku ESPERANTO priebežne informovaní o možnostiach praktického používania tohoto medzinárodného jazyka, o esperantskej literatúre a periodikách, o rozhlasových (podkastových) a televíznych reláciách v esperante, o zaujímavých webových stránkach a o medzinárodných podujatiach pre esperantistov.

V rámci Programu celoživotného vzdelávania Európskej únie (Comenius, bývalý program Socrates) a programu AKEL (Alternatívna komunikácia medzi európskymi školami), ktorý sa usiluje spájať európske školy s cieľom prehĺbiť európske občianstvo pomocou esperanta, plánujem nadviazať medzinárodné kontakty s gymnáziami v zahraničí a zorganizovať vzájomné návštevy – výmenné pobyty so študentami z krajín Európskej únie. Do 29. februára 2008 je možné podať prihlášku a po jej prijatí čerpať z grantov Európskej únie prostriedky na vzájomné výmeny študentov.

V Martine, 10. októbra 2007.

.....

Stanislav Marček

Rámcový plán práce:

Beseda o esperante: Vznik, vývoj a súčasný stav esperanta a jeho využitie, perpektívy. Vystúpenie Milana Dočekala zo skupiny TEAM, piesne v esperante.

- 1. lekcia:** Estas, kaj, ne, kio, tio. Úvod do esperanta, abeceda, výslovnosť, prízvuk.
- 2. lekcia:** Stavba opytovacej a oznamovacej vety, slovíčka „ĉu, jes, ne“, predložky „sed, antaŭ“, určitý člen „la“, príslovka „kie?“, predložka „sur“, osobné zámená „li, ŝi“. Doplnovacie cvičenie.
- 3. lekcia:** Príslovka „kia“, zápor pomocou „mal-“, predložky „en, apud, super“. Opytovacie zámeno „kiu? Konverzačné cvičenie. Substitučné cvičenie. Osobné zámená.
- 4. lekcia:** Privlastňovacie zámená, ženský rod, rodina. Množné číslo. Doma, v záhrade. Hra.
- 5. lekcia:** Predložky „al, de“, príslovka „nun“, ukazovacie zámená „tiu, tie“, akuzatív. Podmet, prísudok a predmet vo vete. Skloňovanie v esperante. Doplnovacie cvičenie. Hra.
- 6. lekcia:** Číslovky, kiom, kun, sen, per. Prítomný čas. Ľudské telo.
- 7. lekcia:** Prítomný, budúci a minulý čas slovies. Dni v týždni. Predložky „antaŭ, post“. Príslovka „kiel“, spojka „ĉar“. Konverzácia. Príslovky (-e).
- 8. lekcia:** Neurčitok slovesa, rozk. spôsob, výrazy množstva – predložka „da“, predpona ge-, spojka „ĉar“. Hra.
- 9. lekcia:** Prípony :-ejo, -isto, -anto, predložky „ĉe, inter, el“, stupňovanie prídavných mien (pli, plej, malpli, malplej), číslovky. Rodina. Cvičenia.
- 10. lekcia:** Kalendár, časti dňa, opyt. zámená „kiam, kiom, kioma“, neurč. predložka „je“, dátum. Prípona „-aro“. Predložka „ĝis“, zvrtné/privlastňovacie zámená „si, sia“. Píšeme list priateľovi.
- 11. lekcia:** Korelatívne slovíčka „io, ĉio, nenio, iu, ĉiu, neniŭ“, prípony „-ig-, iĝ-“, ročné obdobia, rok, týždeň. Báseň „La jaro“. Doplnovacie cvičenie. Hra.
- 12. lekcia:** Korelatívne (určujúce) slovíčka „tia, ia, ĉia, nenia, ie, ĉie, nenie, iam, ĉiam, nenia“, prípony „-eg-, -et-“. Ráno v rodine. Príslovia.
- 13. lekcia:** Prípona „-ilo“, predpona „ek-“, zámeno „kies“, spojka „ke“, neurč. zámeno „oni“, korelatívy „iom, tiom“. V triede.
- 14. lekcia:** Prípona „-ido“, smerová otázka „kien?“, predložka „pri“, príslovky „tial, tiel“, slovíčka „ajn, ĉi“. Večer v rodine. Príslovia.
- 15. lekcia:** Predložky „por, tra, ĉirkaŭ, kontraŭ“, spojenie „por ke“, podmieňovací spôsob. Tvary slovies. Obed v rodine.
- 16. lekcia:** Zlomky (-on-), predložka „po“, prípony „-opo, -ad-, -obl- -foje. Hodiny, čas. Výlet do prírody. Vtipy.
- 17. lekcia:** Výrazy „rigardi-vidi, aŭskulti-aŭdi, paroli-diri“. Prípony „-aĵo, -eco, -ulo“, predložka „for“. Život človeka. Príslovia. V zoolologickej záhrade.
- 18. lekcia:** Spojky „kvankam, tamen“. Prípony „-em-, -ebl-“, predpony „re-, dis-“. V obchode. Ľudské telo.
- 19. lekcia:** Prípony „-ant-, -at-, -estro, -ujo“. Predpona „bo-“. Príbuzenstvo. Príslovia. Na dedine.
- 20. lekcia:** Zložené časy, prechodníky a pričastia (aktívne a pasívne): prípony „-int-, -ont-, -it-, -ot-“.
- 21. lekcia:** Prípony „-ind-, -um-, -nj-, -ĉj-, -nj-“. Predložky „anstataŭ, apenaŭ, kvazaŭ“. Príslovia. Rzáprávka o siedmych kozliatkach.
- 22. lekcia:** Predložky „trans, preter, ekster, laŭ, ĵus“. Vtip. Každodenné esperanto: pozdravy, prezentácia, na ulici, cestovanie, časté otázky, čas, počasie, nápisy, iné časté vety. Oblečenie.